

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON : 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

MEGHIVÓ.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési Szakosztálya által 1928. évi szeptember hó 2—8-ig Kolozsváron, Attila-u. 10. sz. alatt tartandó mezőgazdasági termény-, gép-, eszköz- és anyag-kiállítással kapcsolatban az alábbi sorrend szerint az egyesület székházában gazdaggyűlések és gazdasági előadások fognak tartatni, amelyre az érdeklődő gazdaközöniséget tisztelettel meghívjuk.
Cluj-Kolozsvárt, 1928 július hó 12.-én.

Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya nevében:

Dr. Páter Béla sk.
sz. o. elnök.

Török Bálint sk.
sz. o. előadó.

NAPIREND:

1928. szeptember hó 2.-án, vasárnap, d. e. 11 órakor: A kiállítás megnyitása.

D. u. 4 órakor: Az E. G. E. Cukorrépatermelési Szakosztályának, mint a Termelők Szövetségének nagygyűlése. Előadó: Török Bálint.

D. u. 5 órakor: A műtrágyázásról előadást tart: dr. Bittera Miklós magyaróvári gazd. ak. tanár.

Folytatólag: A cukorgyári melléktermékek gazdasági jelentőségéről és a gazdaságban való felhasználási módjáról előadást tart: Szász Ferenc (pusztakamarási).

Szeptember hó 3. án d. e.: Talajmivelő gépbemutató.

Folytatólag d. u. 4 órakor: A buzanesítésről előadást tart: dr. Konopi Kálmán föld-birtokos, buzanesítő. — A traktor kérdéssről előadást tart: Kürtös János gépész-mérnök, ny. iparszakiskolai igazgató.

Szeptember hó 4.-én, d. u. 4 órakor: A gazdaközöniség megszervezése, a gazdakörök lényege és feladata címen előadást tart: dr. Nagy Endre a Sz. G. E. titkára.

Folytatólag: A hitelszövetkezetekről előadást tart: dr. Ferencz József ügyvéd, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének jogtanácsosa.

Folytatólag: A szövetkezet és a gazda címen előadást tart: dr. Harmath János, a „Hangya” Szövetkezetek Központjának osztályfőnöke.

Szeptember hó 5.-én, d. u. 4 órakor: Az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztályának gyűlése. Előadó: Török Bálint.

Folytatólag: A növényvédelemről előadást tart: dr. Páter Béla c. gazd. ak. igazgató, sz. o. elnök.

Szeptember hó 6.-án: A munkásbiztosításról előadást tart: dr. Eöry István ügyvéd, föld-birtokos.

Folytatólag: A tejgazdaság legújabb kérdéseiről előadást tart: dr. Szász Ferenc (kolozsvári) földbirtokos.

Szeptember hó 8.-án d. e. 10 órakor méhészeti szakértekezletet tart az E. M. E. a következő tárgysorozattal:

1. A méhészek megadóztatása. Előadó: dr. László Márton, az E. M. E. alelnöke.

2. A méhek viaszsejt építményeiről. Előadó: Stief Ottó, az E. M. E. igazgató-választmányának tagja.

3. A méhészek adómentes cukorral való ellátása. Előadó: Pataky András unit. lelkész, az E. M. E. igazgató-választmányának tagja.

4. Indítványok. Az indítványok augusztus hó 15.-ig beküldendők írásban az E. M. E. elnökségéhez.

A fenti előadások, gyűlések és szakértekezlet az E. G. E. Attila-u. 10. sz. alatti székházának emeleti termében fognak megtartatni.

Talajmivelő gépbemutató Kolozsváron.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési Szakosztálya a folyó évi szeptember hó 2—8. napjain rendezendő mezőgazdasági kiállítás kapcsán, Kolozsváron szeptember hó 3.-án, hétfőn d. e. talajmivelő gépbemutatót rendez a város határában, amelyen traktorok, fogatos ekék, tárcsák, kapálógépek, boronák, stb. lesznek bemutatathatók. A bemutatóra az érdekelt gazdaközöniséget ezuton is meghívja
Kolozsvár 1928. júl. 14.-én

az E. G. E. Növénytermelési Szakosztályának Elnöksége.

Tanulmányúti kirándulásunk az erdélyi szászok között.

Irta: Szász Ferenc.
(Folytatás.)

Talajtelkesítések (meliorációk). fekvés.

A szász föld talaja nagyon változó, a Medgyesi vörös pipa anyagtól, a legideálisabb barcasági fekete humazus vályogig. Az altalaj szintén különböző s érdekes, hogy a Barcaság altalaja egyes helyeken kavicsos és mintegy természetes alagsövezés vezeti le a felesleges talajvizet a mesterséges nyílt árkokba. Ne feledjük, hogy a magas mezőgazdasági kulturájú Barcaság a szászok betelepítések mocsaras, ingoványos terület volt, helyenként őserdővel. Ma az egész terület tele van nyílt árkokkal.

Szép alagsövezést láttunk Theil Ede urnál Medgyesen, hol egy oldalas, de mégis ingoványos területből szép, szakaszokra osztott legelőt csináltak s a folytonosan csorgó alagsöviz kitünő itató. Ez a legelőterület mésznitrogén és szuperfoszfát műtrágyázásban részesült és dacára annak, hogy sok marha legel rajta, mégis kaszálták egy részét.

Dr. Stefani urnál Botfaluban a talaj-egyengetés munkáját láttuk, 2 drb „Fordson”-traktor után akasztott, „Hohenheimi” talajegyengetővel u. n. levetatorral (kaphatók Müll György és testvérénél Feketehalomban) játszi könnyűséggel egyengettek egy gidres-gödrös, hepehupás területet.

A fekvés a Barcaságon és a szebeni síkságon sík, de a Küküllők völgyében minden község határa vegyes sík és hegyes is.

MINERVA

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviselők:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviselők:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagy-Szeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselő:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviselők: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

Földművelés, trágyázás, növénytermelés. Mind ismert dolgok, a magas átlagtermések titkai, csak meg kell csinálni! A szászok meg is csinálják. Elsősorban mélyen szántanak, fogatos erővel is lemennek a 14-es Sack-ekével 30—35 cm. mélységig s ráadásul altalajturót is használnak.

Vonóerő síkvidéken 4 vagy 5 ló, hegyes vidéken inkább az ökör. Csak kissé lejtős területeiken is váltókat használnak, de látunk egész terraszszerűre elművelt hegyoldalakat, mely terraszonok rendes kerülő ekével szántanak. Ujabbban terjednek a különböző traktorok is s nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy Orendi Otto ur Fehéregyházán Fordson-traktorával vontatott 24-es Sack ekével időnként 50 cm.-re mélyíti tábláit, szóval valóságos rigoliroz s vannak is 300 q-t meghaladó cukorrépa átlagtermései.

A mélyítő szántáson kívül megadják a földnek mindenféle szükséges munkáit s így a talaj mindig úgynevezett „gépkultur” állapotban van, ha még olyan kötött is, mint pld. a medgyesi iskola vörös agyaga, melyre Herbert igazgató ur igen találóan jegyezte meg, hogy jó debreceni pipát lehetne csinálni belőle.

A gépkultura nagyon kifejlett különösen a Barcaságon annyira, hogy a szalmás gabonákat is kapálják s erre a célra speciálisan szerkesztett vetőgépekkel vetik. Ez a vetőgép Sack-féle gyártmány és sorbeosztása 24 cm.-es. A csoroszlyatartó karon a csoroszlyák előtt egy kis töltőgető eketesthez hasonló szerkezet árkocskát von és a csoroszlyák ezen árkocskák fenekére takarják be a magot. A csoroszlyákat kis kupos szélű korongok sorhengerkék (Druckrolle) követik, melyek ugyancsak a csoroszlyatartó karok végére vannak felszerelve és a magot behengerelik az árkocskák fenekére s így gyorsítják a kikelést, anélkül, hogy az egész táblát meghengerelnék s ezáltal kiszáradását előmozdítanák. A kikelt növényke gyorsan fejlődik az árkocskában s mihelyt elkapja felső szélét s elég erős lesz, egy boronálás segítségével reá huzzák a földet s azután következik a kapálás 1-szer, 2-szer, esetleg 3-szor is. A kapálást nagy Schmotzer-féle vagy más rendszerű többsoros kapálógépekkel végzik, de mint Medgyesen több helyen láttuk (Földm. iskola, Theil Ede és Connert uraknál) kézi Planett-kapákkal is nagyon jól és gyorsan megy ez a dolog. Herbert igazgató ur szerint 1 munkás naponta könnyen megkapál egy holdat. Mint többektől hallottam, körülbelül 2 év óta Háromszéken is kezdik kapálni a buzát. Ugy látszik, a jó példa ragad.

Az idén én is megpróbáltam 18 kat. holdon, de nem Sack-féle vetőgéppel vetettem, hanem amerikai tárcsás vetőgéppel, mely ugyan csak árkocskákba veti a magot 2—2 sor közötti távolság kb. 30 cm. Ez a gép egy és fél öl széles, sok vonóerőt igényel, miért is körbe vettem a táblát traktorral vontatva a vetőgépet. A csoroszlyákat úgy ennél a gépnél, mint a fent említett Sack-féle vetőgépnél nem sulyok, hanem rugók nyomják be a talajba. A buza már az őszi folyamán kikelt, de nem boronáltam be az árkokat tavaszig. Május végén megkapáltam, úgy, hogy a munkások ferde sorban mentek és egymás nyomában kapáltak, hogy tipratlan terület maradjon hátra. Vetőmagul csak 60 kgr.-ot használtam kat. holdanként és ma a tábla sokat ígér, de az igazi eredményt majd a zsák mondja meg.

A kapálás előnyei, elsősorban a gyomirtás, s ez a Barcaságon már is látszik, mert a vadrepce, mely régebben szépen viritott, eltűnt. 2. Szárazság elleni védekezés. 3. A talaj légjárhatóságának előmozdítása. 4. Remélhető nagyobb termés a lényegesen kevesebb vetőmag dacára. 5. A talaj kitűnő kondícióban marad vissza.

Érdeklődtem a Barcaságon, hogy sokkal nagyobb-e a termés kapált gabonáknál, mire egycsek igennel, mások nemmel, de többen

igennel válaszoltak. Azon hátrányt, hogy később érik be a kapált gabona — ami határozottan hátrány — szintén hol tapasztalták, hol nem. Vagy talán a Barcaságon nem oly meleg a július s ezért a későbbi érésű gabonák nem szorulnak meg.

Különös előszeretettel kapálják a csalamádét, melyet silozásra termelnek és kétféleképpen vetik. Medgyesen a Földm. iskolánál 25 cm. sávtávval s miután 1-szer, 2-szer megkapálták, minden második sort kisarlóznak és feltakarmányoznak s az így 50 cm.-re változott sávtávval csalamádét tovább kapálják, míg öles nagyságu lesz s tejes csöveket hajt, mikor felszecskázva a silokba illetve takarmánycsövekbe kerül. Orendi ur direkt 45—50 sortávval veti. A kapált csalamádéról azt tartják, hogy sokkal olcsóbbá kerül, mint a takarmányrépa és jobb takarmányt ad, mert míg a takarmányrépa keményítő értékre csak 5 és 6 között van, addig a tejes csöví silozott csalamádé a 17-et is meghaladja. Óriási előnye a nagy tömeg is, mert Herbert igazgató ur szerint 1 hold termése fölér 3 hold rét termésével.

A kettős termelést is alkalmazzák: a korán lekerülő őszi borsós rozs után vetnek csalamádét. Tarlóba pedig kölest vagy tarlórépát. Sőt a Barcaságon, hol jobbak a csapadékviszonyok, tarlóba vetnek zöldtrágya növényül lóbabot őszi borsóval s vagy zölden szántják alá, vagy dércsipés után.

Vetés forgók a *norfolki 4-es* jegyében születtek: kapás, tarló kalászos, lóher, buza. Ez aztán variálódik például ha a lóher területnek csak felét vetik be lóherrel s a másik felét tavaszi búkkönnyel 8 as forgóvá változik és előnye, hogy ritkábban kerül a lóher egy és ugyanazon talajra. Vagy pedig a buza után bevetnek még egy takarmányt s ez esetben 5-ös, illetve 10-es lesz a forduló. A Medgyesi iskolánál a fentiekben kívül van egy 6-os forgó is. Kapás, tavaszi takarmány, kapás, tavaszi árpa, lóher, buza. Sok gazdaságban teljesen szabad a forgó.

Nagyon természetes, hogy ez az intenzív termelés a jó és sok munkán kívül rengeteg trágyát is kívánó s ezt a mintaszerűen kezelt trágyatelepeken kívül, városokhoz közel, vásárolt trágyával is pótolják pld. a Medgyesi iskola cca 1000 (egyezer) szekér trágyát vásárol évente. Mint fentebb is említettem, a *bigürülek*, u. n. *bugylevet* teljesen külön kezelik s direkt hordják a földekre igyekezve azt minél előbb akár szántással, akár kapálással föld alá juttatni, kivéve azon esetben, ha rétre hordják. Alkalmazzák azonkívül a műtrágyákat is. A mézsnitrogénél már rég tul vannak a kísérletezésen és rendkívül nagy mennyiségben használják. Lassu oldhatósága miatt tavasziak alá is *összel szórják ki*, de azért tavasszal is használják fejtrágyának. Phosphor trágyákból a szuperfoszfátot használják óriási mennyiségben. Káli trágyákból a 40 százalékos kálisót használják. Ujabbban terjed a Diamonfos nevű kombinált trágya is, mely cca 52% Ph.-t és cca 20% Ntr.-t tartalmaz. A fenti trágyákon kívül kísérleteznek a Puji „Cioclovina”-barlangból kikerülő guano-trágyával is, melynek új elnevezése Transilvania guano foszfát. Felsegitő trágyául használják különösen cukorrépára a mézsalétromot és Leunasalétromot.

Cséplőgép,

kazal-, sátor- és kocsitakaró

vizmentes ponyvák,

gabonaszák, tömlő, gyári lerakát

SPITZER IZRAELNÉL

Oradea-Nagyvárad

156

Fiók üzlet: Satu-Mare

Bár nem tartozik ide, de azért megjegyzem, hogy az idén a Mezőségen az *elég csapadékos* május következtében, úgy a vezetésem alatt lévő gazdaságban, mint más gazdaságokba nagyon feltűnő „solo” hatását tapasztaltam a mézsnitrogénnek, különösen a zabnál és tavaszi buzánál, valamint szőlőnél, nemkülönben, mint felsegitő fejtrágya is jó hatást mutat. Cukorrépánál már sokkal jobbak azok a parcellák, melyek a mézsnitrogén mellett szuperfoszfátot is kaptak, nemkülönben a Diamonphossal trágyázott parcellák, melyeknél szintén együttes a N. és Ph. hatás.

Medgyes vidékén, hol az üvegyárak minden alomszalmát óriási áron szednek össze, forgáccsal és fűrészporral almoznak s hogy az e révén csersavas hatást közömbösítsék, kat. holdanként 10 q meszet használnak időnként. Feltűnt nekem, hogy kombinált vetőgépet (sorbatrágyázó) nem igen használnak, biztosan abból a szempontból, hogy nem sajnálják a földtől a műtrágyát. Saját tapasztalatom szerint pedig a sortrágyázásnak óriási előnyei vannak, kisebb mennyiséggel is nagyobb direktthatás érhető el s ezt ismételve mindig megvan a direktthatás a szórva adott több trágya utóhatása helyett. Próbáltam ezt! Műtrágya szórógépek közül Westfáliát és Kühne-félet használnak. Most a Cormick gyár hoz forgalomba egy új, rendkívül könnyű és nagy munkaképességű műtrágyaszórót, melynek bemutatója az E. G. E. őszi kiállításán lesz.

A szászoknak óriási szerencsájük, hogy négyféle kereskedelmi növényt termelhetnek:

És pedig elsősorban cukorrépát a Botfalusi gyár, burgonyát a Nagyszebeni „Amilon” keményítőgyár, cikóriát a Brassói „Franc” pót-kávégár és borsmentát a Botfalusi „Methololaj lepárló” részére. Épen a fenti növények termelése miatt tengerit és buzát keveset termelnek, kalászos növények közül a sörärpa a főtermény.

Cukorrépából 200 q-án felüli átlagokat érnek el, de nem ritkák a 300 q as termések sem. *Burgonyánál* folyton kísérleteznek a legmegfelelőbb fajta elérésére, ma még a jó öreg „Professor Wolthmann” vezet, de erősen követi a „Deodara”, Szilézia és ujabbban az U. 9. Fentiekben kívül termelnek étkezési burgonyákat is, melyek között a „Mai König” az első. Átlagterméseik burgonyából 100—150 q. A *cikória* termelése már sokkal korlátozottabb és e téren Háromszék, hol állítólag jobb cikória terem, erős konkurensük. Átlagterméseik 130 q körül mozognak. Nagyon szép cikóriatáblát láttunk Homoródon Paulini tiszteletes urnál. A *borsmenta* (menta-piperita) termelése egész ujkéletű s röviden a következő. A gyöksarjakat, melyeket a gyár ad, ősszel vagy tavasszal ültetik ki 30 cm. sor- és 15 cm. növénytávolságra, nyáron át sokszor kapálják. Első évben gyenge termést ad, de második évben adhat kettőt is. Rendkívül fontos, hogy gyommentes legyen, mert gyommentát a gyár nem vesz át. A botfalusi gyár csakis *zölden veszi át a mentát*, tehát csak a közvetlen környék termelheti. Ára a tavaly 170 lej volt per q és adott átlagban 120 q-t. Nagyon szép mentatelepet láttunk földvári földműves iskolánál, de láttunk bizony sok gyengét is a botfalusi határban. A kemény tél nagyon meggyérítette a telepeket. A mentaolaj árának súlyedése miatt az ár csökkenőben van. Japán nagyon sokat termel.

A medgyesi iskolánál Herbert igazgató ur, a földvárinál Kauffmäss igazgató ur és Szegedi tanár ur mutatta be a kísérleti telepeket, melyeken úgy növénytermelési, mint műtrágyázási kísérletek folynak. Láttunk különösen szép rozsokat és árpákat, többek között egy Herbert igazgató ur által selectionált őszi árpát, mely erősen veri egy külföldi őszi árpaféleséget. Rozsok közül Medgyesen három, a Petkusi, Fürst Ratibor és Kloster Hadmersleben tünt fel, Földváron pedig a Bovaria és Isaria sörärpa.

Megtekintettünk egy növénynemesítő gazdaságot is, a dr. Stefáni Vilmos urét Botfaluban. A tenyészkiválasztásos család nemesítése után történik a különböző takarmányfüveknél. Az ember nem is gondolná, hogy hány változata van egy fűfajtának. Például a csomós ebirnek egész sorozatát láttuk. Egyik magasabb, másik bokrosabb, egyik hullatja a magvát, másikét bottal sem lehet kiverni, egyiket fogja a rozsdá, másikat nem, egyik sötét színű, másik világos s úgy ezeknek, mint a csenkeszek, olasz, francia, angol perjék féleségeinek sok családja van, mind külön-külön gondosan kezelt parcellákban tövenként megfigyelés alatt s azután a bevált töveket vagy magról vagy tőosztás útján tovább szaporítják. Az anyaszéna termésén kívül figyelik az egyes tövek sarjadzó képességét is. Ilyen kiválasztással előállított fűmagnak magas árán ne csodálkozzunk, mert sokszor már jónak vélt egész családokat ki kell dobni valamely ok miatt.

Ezenkívül buzanyemesítéssel is foglalkozik a telep. Láttuk a „square Leaded” angol, illetve a velük való keresztezésből származó német búzák parcelláinak hosszú sorát. Továbbá „Kanadai búzákat”, melyekből olyan parcellák is voltak, hogy csak 1—2 tő birta ki az erős telet s mint Brädt tanár ur a földvári földmives iskola híres botanikusa, ki dr. Stefáni ur távollétében szíves vezetőnk volt, mondotta a telepen, hogy az ilyen esetekben megmaradó 1—2 tőnek örvend a nemesítő, mert a megmaradt tövek már valószínűleg fagyállóak lesznek.

Lehet, hogy csak a figyelmünket kerülte el, de magyar búzákat nem láttunk a telepen, pedig úgy a belföldi őcsanádi „Samánja” magnemesítő gazdaság, mint dr. Konopi Kálmán odvosi nemesítő gazdasága európai viszonylatban is megállja a helyét ezen a téren, nem is szólva a magyarországi (Székács-féle, hatvani és eszterházi stb.) telepekről. A nemesített magyar buza ma már korai érése, kitűnő minőség mellett bőtermő is.

Igen gondosan, fajtánként 10—10 ellenőrző parcellával próbálnak ki vagy 40 fajta burgonyát, melyekből olyan is van, hogy mására átszámított ára 2000 lej. A behozott krumplikat elvetés előtt alaposan megmossák, nehogy valami betegséget hozzanak be.

A védekezésről jut eszembe, hogy a medgyesi földmives iskolánál hallottunk két kevésbé elterjedt, de nagyon olcsó és praktikus védekezési szerről. Egyik a meztelen csiga, veresnyaku árpabogár (Lerne melanopa) ellen szól és 1%-os sósvíznek 4%-os oltott mésszel való vegyítéséből áll, ezzel kell permetezni. Másik a kalászosok repülő üszögje ellen való és abból áll, hogy a porüszkös gabonát előbb 4 óra hosszat hideg vízben áztatjuk, azután

10 percig 50 C^o-os vízben. Óriási károkat szenvednek a csimaszoktól, melyeket holdanként ezer és ezerszámra szedetnek össze gyermekekkel, mert ingyen napszámosuk, fekete varjusereg nincsen. (Mint hallottuk, egyesek jó eredményeket értek el mésznitrogén trágyázással a csimaszok ellen.) Én küldenék szívesen fekete varjakat, mert itt van elég, de előbb szeretném, ha észrevennék, mint pusztítja cukorrépámat, különösen a másodvetésűt a vetési bagolyféle (Agrotis segetum) hernyója. Egy 7 holdas táblát oly rettenetesen megtámadtak a hernyók, hogy gyermekekkel szedettem össze s szedetem folyton, mert még az összes védekezési módok, illetve szerek között ez a legolcsóbb, ha csak nem válik be ellenük is a fent leírt sósvizes mésslé, mellyel szintén kísérletezek. Az „Aphidonnal” schweinfurti zölddel, valamint dohányluggal való védekezések mind nagyon drágák és csak utolsó esetben forduljon hozzájuk a gazda. Megjegyzem, hogy én valamennyivel kísérletezek, de még mindig az összeszedést tartom legolcsóbbnak, ha már sem a varju, sem a seregély nem segít, sem egy jó eső, mely előrántaná a répát. A szomszédos tábla idejében vetett répája oda sem néz a hernyóknak.

Nem volna teljes beszámoló, ha külön meg nem emlékeznék dr. Hiemesch ur gazdaságáról (Brassó, Méhkeretek), hol a tulajdonos egy pár rendkívül praktikus saját konstrukcióju gépét láttuk.

1. Egy többsoros kapálógépet, melyet minden részében ő szerkesztett s épen olyan egyetemesen használható, mint a drága Schmotzer gépek, sőt magasabb építménye pld. szalmás gabonák második, illetve harmadik kapálásánál határozottan előny.

2. Több csuklós boronát oly módon átalakított, hogy az első sor fog helyett derékszögben hajlított kapáló testek vannak felszerelve, melyeknek hivatása, hogy ősziszántások tavaszi boronálásakor a gyomot kivágják.

3. Egy tárcsásboronát, mely anélkül, hogy 2 szárnya kinyitódna szög alatt, mint ahogy ez munka közben szokás, szóval rögzített tengelyekkel úgy van felszerelve ferde irányban egy vontató szerkezetre, hogy aratáskor a kévekölt aratógéppel együtt a traktor után szerelhető és a leartott területet közvetlenül aratás után feltárcsázza. A bekötött kéve már felszántott területre esik. Ennél gyorsabb tarlószántást még el sem lehet képzelni.

4. Régi 3-as ekéről a kormánylemez leszerelté és csak a szántóvasat hagyta az eketesten. Az így átalakított eke nem fordít, csak porhanyit s használható ősziszántások porhanyításánál, továbbá tarlószántásnál, mely utóbbi esetben eltakarja a gyommagvakat any-

nyira, hogy ki ne keljenek, de mivel nem fordítja meg a talaj legfelső rétegét sem, hát az sem szárad ki.

5. Egy emelőszerkezettel ellátott perjeirtó boronát, melyet nem kell felfordítani perjes földön, hogy fogai közül kihuzgálja a béres a perjegyekereket, hanem csak megnyom egy emeltyűt s a boronafogakat körülvevő erős gyűrűk, melyek úgy egymással, mint az emelőszerkezettel össze vannak kötve, letaszítják a perjegyekereket.

(Folyt. köv.)

A tenyészkörülmények hatása a vetés minőségére

Irta: Dr. Konopi Kálmán.

Buzatenyésztőrzseimnek minőségi vizsgálata közben számontartani igyekszem azokat a különbségeket is, amelyek a buza minőségében a fajtatulajdonságokon kívüli külső okok következményeképpen mutatkoznak. A műtrágyázásnak és a vetés idejének hatását a következő táblázatba foglaltam össze, amely nem egy buzatörzsnek viselkedését mutatja be, hanem 18, három sorozatban párhuzamosan kipróbált tenyésztőrzsz átlagértékeit. A műtrágyaadagokat a hatás erőteljesebb kidomborítása végett a szokásosnál nagyobbra szabtam. A parcellák kat. holdanként 200 kgr. nak megfelelő 18% os szuperfoszfátot, ugyanennyi mésznitrogént és 100 kgr. 40%-os kálisót kaptak. Elővetemény: trágyázatlan csalamádé.

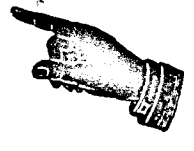
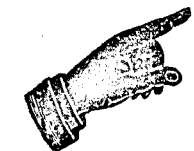
	Műtrágyával	Műtr. nélkül	Műtr. nélkül
	X. 18	X. 18.	XI. 19
Vetés ideje			
Magtermés kat. h.-ként kgr.	1300	1020	947
2.5 m/m-en felüli szemek (I. oszt.) Hl. sulya	78.9	78.7	74.9
Szemnagyság értékszáma*)	385	383	371
2.75—3 m/m közti szemek üveges törése %	76.9	73.8	75.2
2.75—3 m/m. közti szemek ezerszem sulya gr.	43.3	43.—	41.2
Nedves sikértartalom %-a	27.78	25.45	22.34
Száraz	10.68	9.48	8.84
Arányszám a kettő között	2.59	2.60	2.56
Diagrammagasságam/m**)	57.5	48.—	42.—
Diagramm alakja (érték-szám: 1—5)	2.4	2.7	3.1

*) Ez a szám az I. oszt. szemek százaléka négy-szeresének, a II. osztályuak 3-szorosának és a III. osztályuak 2-szeresének összege.

***) A diagramm a buzafajták lisztjeinek fizikai vizsgálatára vonatkozik s egy 18 m/m. vastag térszárteg átlukasztási folyamatának grafikus ábrázolása. Hosszúsága a liszt vízkötőképességével van összefüggésben, alakja pedig a sikértartalom szívósságával.

19-20% nitrogén és 50-60% égetett mésztartalmu

MÉSZNITROGÉN

Trágyaértéke: Minden őszi művelési ágnál a legjobban beválk a magas termés-eredmények elérését teszi lehetővé.

A talajt: tevékenyebbé teszi, meggátolja annak elsavanyodását, lazítja, miáltal megkönnyebbíti a kapálást.

Élősdieket: cserebogár lárváit, répanematodákat, csigaféléket, drótférget, repcedarázst, stb., stb., elpusztítja.

Gyomokat: megfelelő időben kiszórva kiirtja, vadrep-cénél kitűnően bevált.

Növényi betegségek: mint gabonarozsda, lisztharmat és üszög, s más számos betegségek ellen ellenállóbbá teszi a növényeket, megfelelő alkalmazás mellett teljesen leküzd.

Ára: Lei 800.— speciális jutazsákokban, Lei 850.—légmen-tesen elzárt bádogdobozokban, ab minden megyében lévő bizományi lerakataink, 100 kg.-ként, csomagolással együtt.

Szaktanácsot, ismertető nyomtatványokat díjmentesen adunk!

Szállítunk ezenkívül: 40—42%-os Kálisót, 16—18%-os Supherphosphátot.

„NITROGÉN” Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton.

A tavalyi száraz esztendőben tehát a végletes erősségű műtrágyázás nem rontott a minőségen, sőt a buzákat keményebbé, a liszt vízfogó képességét nagyobbá tette. Az egy hónappal későbbi vetés azonban már nagyon rontotta a minőség összes tényezőit. Ezt csak az üveges törés %-a nem juttatja kifejezésre, aminek relative magas százaléka valószínűleg a tökéletlen keményítőlerakodásnak következménye.

Azoknak, akik az ideai budapesti tenyészállatváltás gazdasági kiállításán közzétett magas sikérszázalékokat látták, feltűnő lehet a fenti sikérszámok alacsonyága. Ennek az oka az, hogy Odvos vidéke nem az az elsőrendű minőséget-termő buzavidék, mint amilyenekről a kiállított buzák valók voltak. Kossutánynak „A magyar buza és a magyar liszt” c. művében, amely 23 különböző helyről való magyar buzák 6 éven keresztül (1900—1905) megállapított minőségi adatait tartalmazza, 52,55% a maximális, 15% a minimális, évjáratonként 21,67—37,33% közötti az átlagos nedves sikértartalom. Egyes vidékünkön fennálló műmalom összehasonlításra kért lisztjei a következő nedves sikértartalmat mutatták: 0g — 22,95, 0-ás 20,58, 2-es 22,—, 4-es 21,60, 5-ös 22,25. Ezek az adatok a fenti sikérszámokat már sokkal kedvezőbb színben tüntetik fel.

A következő táblázat az odvosi 3 sz. buza adatait foglalja össze, rendes gazdasági üzemen kezelt tábláim 1927. évi termésére vonatkozólag.

Elővetemény	Trágyázás zúbos búkk.	Lóhere	Fehete ugar	Mag búk-köny	Zabos búk-köny	Tengeri I.	Tengeri II.
Vetés ideje	X. 18	X. 21	X. 29	X. 28	X. 19—20	X. 28—29	XI. 5
Termés kat. holdank. kgr.	724	1405	1080	1200	1160	950	606
Hl-súly kgr.	77,5	77,8	70,3	78,5	78,7	77,8	78,7
Nedves sikér %	28,30	24,95	23,50	22,—	21,52	17,75	14,80
Diagramm magasság m/m	70	59	64	50	48	52	60

Az istállótrágyázással fokozott pillangós virágu előveteményhatás a sikérviszonyokra jó hatással volt ugyan, de a buzát még a tavalyi száraz időben is ledöntötte s a termés mennyiségét lenyomta.

Az utolsó rovatban egy szántsándékkal rosszul kezelt, gyomos tengeri-előveteményes parcella adatai teszik szemléltetővé, hogy primitív gazdálkodási viszonyok mellett mennyire lesüllyed a buzatermés minőségi értéke, nemcsupán a magas idegen anyagszázalék miatt, amelyet a termésből ki lehet választani, de a buzák belső tulajdonságainak leromlása következtében (agrárreform!).

(Folyt. köv.)

A Csoklovinai barlang guanó telepe.

Irta: Dr. Szász Ferenc.

Szorongatott helyzetünkben minden olyan hirt, amely a gazdák előhaladásával áll kapcsolatban örömmel fogadunk. Áll ez a „Transylvaniana guanóra” is. Néhányan gazdáink közül már ismerik a csoklovinai-guanót, sőt kísérleteket is folytatnak vele. Pár hét óta aztán az a hír kelt szárnyra, hogy a barlang guanó tartalma hosszú ideig képes Erdély gazdáit foszfor tartalom, trágyával ellátni.

Ezeknek a híreknek a hatása alatt elhatároztuk, hogy a barlangot és a műveket megtekintjük. A szemlén résztvettek Szász István az E. G. E. alelnöke, Dr. Vékás Lajos vezérigazgató, Gyallay Domokos, a „Magyar Nép”

szerkesztője, Dr. Tulogy János tanár-geológus és Dr. Szász Ferenc, az Erdélyi Gazda munkatársa.

A barlang a hunyadmegyei Puj községtől északkeletre fekszik. csaknem 1000 m. tengerszín feletti magasságban, mészkő hegységben. A barlanghoz való jutás igen nehézkes s csak a biztos járásu, kis hegyi lovaknak köszönhetjük, hogy ép tagokkal jutottunk át a feneketlen szakadékokon.

A barlang rendes típusu cseppkő barlang azzal a különbséggel, hogy a folyosók és termek földjét 8—10 méter vastag guanó-foszfát réteg tölti ki. Természetesen emellett igen szép cseppkő képződmények is vannak a még alig feltárt barlangban. Néhol a guanó réteg annyira kitölti egész a mennyezetig a barlangot, hogy csak meghajolva lehet benne járni.

Az üzem műszaki vezetője, Dr. Stadler ausztriai mérnök megállapította, hogy a guanó 60—70% át a denevérek trágyája szolgáltatja. Épen ezért gazdaságilag a guanó igen értékes, mert a denevérek ürüléke rendkívül tápanyagdús trágyát szolgáltat. Vegyvizsgálatok, amelyeket Dr. Sigmund Elek budapesti professzor is megerősített, azt mutatják, hogy a csoklovinai guanó 16—20% a növények által közvetlenül felhasználható (u. n. citromsavban oldódó) foszfor savon kívül még kevés nitrogéniumot és sok szerves-huminanyagot is tartalmaz.

A barlangból kis iparvasut szállítja a sodronykötél pályáig a nyersanyagot, onnan pedig a trágya a sodronypálya csilléin jut el a puji állomás melletti feldolgozó telepre. Itt a nedves anyagot először is kiszárítják, rostálják, majd a durvább szemű foszfátot megőrlik, hogy az szokvány műtrágya finomságu legyen.

A csoklovinai barlang még nincs teljesen feltárva és mégis bátran lehet állítani, hogy a kitermelhető guanó mennyisége meghaladja az ötezer vagont. A barlangnak igen sok oldalfülkéje van, amelyek színültig tele vannak guanó-foszfáttal.

A foszfor sav trágyák gazdasági jelentősége Erdélyben, de minden gabonatermelő államban, elsőrangú fontosságu. A csoklovinai „Transylvaniana-guanót” magas foszfor savtartalma, szerves eredete, könnyen oldódó volta és rendkívüli olcsósága (mázsánként átlag 200 Lei ab Puj) is arra predesztinálja, hogy részt vegyen Erdély gazdáinak talpra segítésében.

Öreg este holdfény mellett tértünk vissza a barlangtól. Sötét mélységekből kísértetiesen visszhangzott a lovak patáinak döbörgése. Megszaladt kövek gurultak le a meredek oldalakon félelmetes zugással. Kiértünk a Sztrigy völgyét szegélyező hegygerince. Alólról a folyócska megtört habjainak zugása hallatszott. Csodálatos kép jutott eszembe. Mintha a Cordillerákon állanék és a lábaim alatt a Csendes Óceán habjai zúgnának. A perui művelt indiánokra gondoltam, akik már évezredekkel ezelőtt felismerték a guanó fontosságát, sőt a guanót szolgáltató állatok védelmét és a guanó-telepek kihasználását törvényekkel szabályozták.

Vajjon Erdély gazdái tisztában vannak azzal, hogy a csoklovinai barlang félelmetes üregeiben igazi arany, a gazdák legnagyobb kincse fekszik, a foszfor savas trágya?

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nál biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozditja elő.

A lucerna és lóhere kártevői.

A lucerna és lóhere rovarkártevői között a legveszedelmesebb a levélzetet bántó lucernabogár, lucernaböde és a levélzetet és virágzatot tönkretévő á pion-bogár. A lucernabogár hasonló a közismert katicabogárhoz és sokan össze is tévesztik vele. Élénkvrös színű, pettyezett, de annál kisebb, vörösbarna színű s dusabban pettyezett. Mindketten tavasszal jelentkeznek s rávetik magukat a lucerna és lóhere még sarjadzó leveleire és azt rágják egész fejlődésükön át. Amíg a lucernabogár az egész levélzetet lerágja, addig a lucernaböde a levélnek csak felső rétegét hámozza le és eszi meg, az alsó bőrkét meghagyja. Egy nyáron át két nemzedékük van. A sötétszürke szemölcs és szőrös lárvák éppen úgy pusztítják a levélzetet, mint maga a bogár. Legnagyobb kártételük a kaszálás (első) után mutatkozik. Megbolygatva és táplálékhiány miatt éhesen, ilyenkor rendkívüli mohósággal vetik magukat a frissen hajtott levelekre és az ilyen lucerna aztán nem növekszik, visszamarad, különösen akkor, ha még szárazság is van, amelyet amugy is súlyosan megérez.

Az á pionbogár nem annyira a levél rágásával pusztít, hanem kukacai a lóhere virágjaiban a magtermő] részek lefágásával okoznak mérhetetlen károkat. Ez az igen apró, gombostüfej nagyságu, sötétszürke, ormányos rovar szintén tavasszal bujik elő az avarból, ahol áttelel és lepi el a lóheretáblát. Jelenléte megállapítható abból, hogy a leveleket nem rágja le teljesen, hanem apró lyukakat mardos ki rajta s így azt szitaazerüen átfurmálja. Az á pion tojásait virágzás idejében virágokba rakja, az azokból kikelt lábatlan hernyó éppen a magtermő részt rágja le. Ez a kukac minden virágzaskor pusztít s ebből megállapítható, hogy több nemzedéke van. Az első kaszálásu lóhere után mindjobban és jobban terjed, a második kaszálás után már tömegben van jelen s ezért ottan, ahol a harmadik kaszálást hagyják meg mának, magtermés alig van. Ezen rágókártevők ellen már a régi időkben is védekezünk. Legáltalánosabb védekezési mód volt a hálózás, amelyet közvetlen tavasszal, még márciusban és aztán április végeig két-két heti időközben folytatják s megint kaszálások után megismétlik.

Az irtás ezen módja azonban nem mindig jár kellő eredménnyel. Az újabb kísérleti eredmények az Arzola-permetezést tökéletes védekezési eljárásnak minősítik. Az első kaszálás után amelyet különösen a lóheremagot termelő gazdák a virágzás kezdetén eszközöljenek, a még sarjadzó lucernát és lóherét 60/00-os Arzola-oldattal, 100 liter vízbe 60 dk. Arzolat belekeverve, jól bepermetezzük. A permet finoman, ködszerűleg szétporlasztva hulljon a levelekre, hogy így a permetében levő arzénmérge egyenletesen szétosztva mérgezze meg s leveleket. Igen fontos, hogy a permetezést mindjárt akkor végezzük, amikor a lucerna és a lóheretarló kizöldül, mert ilyenkor sokkal tökéletesebb permetezést végezhetünk, illetőleg a permettel a fejlődő növény minden részét érijük. Amennyiben a permetezés után eső jönne, úgy azt okvetlenül meg kell ismételnünk. Az így megpermetezett lóhere és lucernatáblán azután 10—12 napig ne kaszáljunk, abból takarmányozásra semmit se fordítsunk, bár a jelenlévő mérge nem olyan nagy, hogy egy nagyobb állatnak megártana, mégis a legnagyobb óvatosság szükséges ilyenkor. A permetezést legcgsyszerűbben szőlőpermetezővel, vagy nagyobb területen a cukorrépánál használatos répapermetezővel végezhetjük.

EGYLETI ÉLET

Gazdaköri teendők júliusban.

Aratás hónapja ez. Az alföldi részeken ilyenkor versenyre kél a pacsirta dalával az „életet” betakarító ember. Odaát a hegyeken túl az aratás ünnep, hol nekifeszült izmokkal, kitárt mellel, szoborszerűen megy és suhint a kaszás férfi. Utána dalolva szedi a markot a nő. Ma is fülembre zug e képnek páratlan parasztdal terméke:

„Gyere rózsám markot szedni
Légy a párom.
Te vagy az én gyönyörű szép
Virágszálam.
Ahány kéve tisztá buza,
Lesz a részem;
Rádadsul annyi csókot
Adjál nekem.”

Erdély hegyei közt nem hangzik fel az aratók dala. De hogyan is teremne ott dal, hol kétrét görbedve, arccal földfelé fordulva, kinos munkával, kis görbe sarlókkal aratnak. A mi gazdánk nem tekinthet az égre; déli pihenőre, estharangszóra összetörten, holtrafáradtan néz maga elé. Kezében a sarló mintha bilincs volna, mely nem a föld urává, hanem rabszolgájává teszi. Miért? Gazdakörök, kérdezzétek meg százszor, ezerszer, küzdjétek, tanítsatok, hozzatok fel példákat, szerződtesetek közös költségen minden faluba csupán 2—2 kaszás párt addig míg embereitek megértik, megtanulják, hogy a sarlóaratás a múlté. Azt mondják, ha kaszával aratunk kipereg a gabona, szemetes lesz az elcsépelet buza, nem olyan szép a kéve.

Egy kat. hold learatása felkötéséhez kell kaszával 2 férfi és 2 nő. Költsége 440—450 Lei. Sarlóaratáshoz 10. Költsége 800 Lei. Elveszítetek munkabérben holdanként 360 Leit. Ha csupán négy munkásom van, elveszítetek még egy és fél napot, mert négy embernek két és fél napig tart sarlóval, egy napig kaszával egy hold learatása. Ótholdas vetés mellett már 1800 lei, meg hét és félnap veszteségem van. Ugyan mondja meg nekem akármelyik gazda, mikor fog több mag kiperegni, ha én idejében learatom kaszával a termést, vagy ha a sarlózat miatt egy hetet késem az aratással? Gazos lesz a mag. Hát nincs rosta, nincs triőr, hát nem osztályozza már maga a cséplőgép is a gabonát? Nem lesznek szépek a kévék. Talán nyomtató lovakkal, vagy cséphadarával dolgozzuk-e ma is, azért kell minden kalásznak egymás mellett lennie? Lesz ellenben kaszával aratva több szalmánk, hamarabb asztagba kerül a gabona és nincs olyan hosszasan kitéve a jégverés veszélyének. A felszabadult munkaidőmmel tarlószántást végezhetek. És mégsem ragadjuk meg ezeket az előnyöket, mert hiányoznak falusi gazdaapostolaink, a gazdakörök.

A hordásról is beszélnünk kell. Itt az alföldi részek a maradaik. Asztagfalvakat építenek. Egy helyre hordja termését az egész falu. Ez is a múltnak maradványa, amikor még nem volt kövezett ut és sártengerbe fulladt szállításhoz a nehéz gőzkazán meg cséplőgép. Ma vannak kövezett utaink, könnyen mozgó mőtoros cséplőgépeink és mindezek tetejében van egy biztosítási szabályunk, hogy egész falvaknak egyszerre hordott szalmás termése tűz ellen nem biztosítható. Hát nem Isten kísértése, meg könnyelmű kockajáték ma is egy szőrűre hordani mindent és rábizni a véletlenre, egy rakoncátlan szikrára, gondatlan gyermekre egész falvak mindennapi kenyerét? Kérdezzétek meg ezt, gazdakörök.

Junius 20-tól július 10-ig van a jégverések ideje. Előrelátó gazdát a biztosítás védi teljes károsodás ellen, de védenie kellene még valami másnak is. A gazdakörnek kell mellette állania, ha részleges és ha teljes kár éri. Részleges kár esetén ajánlom a nagyernyei eljárást. Kárt becsülni utaztam a marosmenti Nagyernyébe.

A gazda feltűnő nyugalommal fogadta a megállapított kárszámlákat, csupán a harmadik tábla becslése után jegyezte meg: „minden úgy van ahogy megállapították.” Aztán zsebébe nyúlt, irást vett elő, mely szerint 4 gazda megbecsült már előzetesen mindent. Csodálkozva néztem s némi büszkességgel az irást. Annyi volt benne, amennyit én megállapítottam. Ilyen 4 előzetes becslőt kéne állítania a gazdakörnek minden jégvert községben. Akkor nem lenne perpatvar, oktalan civódás a kárbeccslés, mint amilyen ma sok községben.

Teljes kár esetén jön a kiszántás. Ennek nagy feladatát igazán csak egyesült erővel lehet megoldani. A gazdakör kötelessége megtanítani a népet teendőire. Elmondani, hogy köles, mohar, pohánka, csalamádé még vethető és ezek magvát beszerezve köteles ismertetni termelésüket. A kapás növények azonnal kapálandók, szőlőnek rézkénporozás, kapálás adandó jégverés után.

És aratás után ottmarad a fakó tarló, azt mondják legelőnek. Mondom legelő állapotának. A juh nehezen jár közötté, kórokat rág a marha, földje kiszárad és sarlóval elkerült gyom érleli, szórja magvát. Husz évvel ezelőtt nevettek szülőfalumban, amikor elsőnek szántottam a tarlót. Ma gunyolják, aki nem szántja. E hónap egyik legfontosabb gazdaköri feladata a tarlószántás bevezetése.

Rendezzünk egy ünnepet is aratás végével. Karácsony a gyermeké, husvét a fiataloké. Legyen egy ünnep a kenyéré, mindnyájunkké. Hogy mi mindent lehetne egy ilyen aratóünnep vasárnapon a gazdakörnek műsorba foglalni, nehéz lenne mind tollhegyre venni. Maradjunk hát csupán annál amiről okvetlen beszélnünk kell. Ilyen lenne egy kalászkiallítás és buzatökiállítás, amelynek végignézése után egy meghívott szakember ismertetné azokat a buzafajokat, melyek termelése legjobban beválk abban a faluban és a helyi gazdák saját tapasztalataikkal egészítenék ki — megbeszélés rendjén — a hallottakat. Ma ugyanis gyakori vitázó pontja minden falunak, hogy melyik jobb, a csupaszkalászu vagy szakállas buza.

Juliusban szokta felütni fejét a szárazság s vele a takarmányhiány veszedelme. Ennek megoldása is gazdaköri feladat. Tanácsot, irányítást szívesen ad minden megyei gazdasági egyesület, de helyi gazdaapostolok nélkül elhangzik a szó és jön a jószág elprédálása s vele a szegénység.

Dr. Nagy Endre.

Tejpropaganda Kolozsváron.

A tej fokozott mértékű használatának propagálása érdekében az Erdélyi Gazdasági Egyesület. Állattenyésztési Szakosztálya a héten az iskola-igazgatók és -orvosok, sportegyletek és munkásszervezetek vezetőinek bevonásával egy értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy az iskolákban már az ősz folyamán kísérleti formában tizórai táplálék gyanánt bevezetik a tanuló ifjúságnál a tej és tejtermékek fogyasztását. Az iskola-orvosok voltak szívesek vállalni a tejet és tejtermékeket élvező gyerekek fejlődését és gyarapodását figyelemmel kísérni, a tanárok pedig a tejnek az ifjúságra szellemi téren gyakorolt hatását. Az iparvállalatoknál ugyanezt a kísérletet óhajtja az egyesület bevezetni.

A br. Jósika Gábor elnökle alatt lezajlott értekezleten Török Bálint egyl. titkár ismertette a tejpropaganda kettős, szociális és gazdasági irányú célját és jelentőségét. Dr. Jancsó, dr. Markos, dr. Normand jelen volt orvosok valamint az iskolák képviselői szívesen vállalták az ügy gyakorlati megvalósítása terén a reájuk háruló feladatokat.

Dr. Szász Ferenc a kvarcfénnyel kezelt tej jelentőségére hívta fel az értekezlet figyelmét, mely különösen az angol kórban szenvedők számára nélkülözhetetlen gyógyszer. A gyűlésen jelen voltak: Szász István, az E. G. E.

alelnöke, dr. Abrudbányay Ede birtokos, dr. Somody István a KAC. képviselőjében, Tárkányi György a ref. kollegium, Markos Albert az unió. kollegium képviselőjében és még mások.

Az E. G. E. a jövőben a tej és tejtermékek fogyasztása terén fokozott mértékű tevékenységet óhajt kifejteni a köz érdekében.

Felhívás a műtrágyát használó erdélyi magyar gazdaközönséghez. Felhívjuk az erdélyi magyar gazdaközönséget, hogy az őrsi superfoszfát, mésznitrogén, káli műtrágya szűkségletét az E. G. E. titkári hivatala útján szíveskedjék feladni. Aki az E. G. E. útján adja fel megrendelését amellyel, hogy minden elérhető kedvezmény megszerzését biztosítja magának, az egyesületet is támogatja.

A mai műtrágya-árak a következők: 100 kg. 16% -os superfoszfát 368 L, 100 kg. 18% -os superfoszfát 414 L. ab faladóállomás. Készpénz fizetés esetén 5% -os engedményt nyújt a gyár. A fizetés váltófedezet mellett 3 hónapig kitolható, 60 napig kamatmentesen, 60 nap múltán havi másfél százalékos kamattal. Vagon tételben történő megrendelésnél a vasúti fuvardíjat egészen, félvagonos megrendelés esetén felerészben a gyár fizeti.

A 19—20% -os mésznitrogén műtrágya-árak a következők: 50 kg.-os papirzsákokban 100 kg. 750 L., 100 kg.-os jutazsákokban 100 kg. 780 L., 100 kg.-os bádogdobozban 100 kg. 850 L., 50 kg.-os bádogdobozban 100 kg. 900 L. Készpénz fizetés esetén 5% engedményt jár a fenti árakból. A fizetés ideje váltófedezet mellett 3—6 óra kitolható 60 napig kamatmentesen, azután havi másfél százalékos kamattal. Egész vagy félvagonos tételek megrendelése esetén a szállítási feltételek a superfoszfátéval azonosak.

A káli műtrágya ára: 100 kg.-ként 600 L. A megrendelések a szeptember havi kiállítások tartama alatt is feladhatók.

Vegyes közlemények

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomása június hóra vonatkozóan az időjárást illetően a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 724.1 mm. volt június 30.-án, a minimum pedig 710.5 június 18.-án. A legnagyobb meleget +33.1° C. június 11.-én észlelték, a legkisebb meleg pedig +3.5° C. június hó 19.-én volt. A június havi átlagos hőmérséklet +16.81° C. volt. A legnagyobb csapadék június hó 18.-án 16.6 mm. volt. — A csapadék egész havi mennyisége 93.7 mm. A csapadékos napok száma 16.

Termésjelentések. A hosszantartó tél kitolta az aratás idejét is kb. két héttel, úgy hogy míg más években ilyenkor javában folyt az aratás, az idén csak most veszi kezdetét a buza aratása. A Bánátban már két héttel ezelőtt arattak. A termés különösen buzában és a gabonaneműekben elég jónak ígérkezik, helyenként pedig nagyon jónak. A kukoricától, ha jönne egy jó eső, sokat remélhetnénk. A buzának sem ártott volna aratás előtt egy eső, hogy megteljenek a szemek, mert a nagy forróságban a hőítés veszedelme fenyegetett és fenyeget még ma is. — A cukor- és takarmányrépa jól fejlődtek. A vetésekben általában sok kárt tettek a vetési bagolypille és a drótféreg. Helyenként egész táblákat taroltak le, vagy kellett kiszántani kártételük miatt. — A szénakészítés kedvező időben minőségileg jól sikerült. A termés mennyiségileg gyenge, közepes. A nagy melegben a legelők sülnék ki. — Szőlők, amelyek a télen nem maradtak takarlatlanul jól néznek ki. Peronoszpóra kártételről kevés a panasz. — Az állatállomány egészségi állapota kielégítő.

Uj gazdasági egyleti titkár. A Szatmár-vármegyei Gazdasági Egylet a Molnár Imre távozásával megüresedett titkári állásra f. hó 11-én tartott ülésén dr. Buday Bélát választotta meg az egyesület titkárának. Dr. Buday Béla a gazdasági akadémia utolsó magyar iskolai évében végzett Kolozsváron. Elméleti és gyakorlati képzése, tudása és rátermettsége alkalmassá teszik őt ezen tisztség betöltésére, amelyhez őszinte szívből szerencsét és sikert kívánunk.

Lépfene pusztit Kolozsváron az oltások dacára. A kolozsvári városi csordában naponta 4—5 állat hull el lépfenében, dacára annak, hogy az állatok beoltattak. A kisgazdáknak ezen újabb óriási vesztesége igazolja a gazdaközönség azon kívánságának jogosultságát, hogy a külföldi szérumok behozatala megengedtesse mindaddig, míg a belföldön megbízható szérumot nem tudnak illő áron előállítani.

Kártevők fellépése a cukorrépában. Muzsnay Ferenc mezőszengelyi tagtársunk kétféle répakártevőt küldött be meghatározás végett. Az egyik a gammabagolylepke (Plusia gamma) hernyója volt. Ellene nincs más védekezés mint leszedetni a hernyókat vagy pulykát a táblára hajtani. Esetleg a tyukok is megteszik a hatást. A beküldött álcák a paizsbogár (Cassida nebulosa) álcái voltak dr. Péter Béla meghatározása szerint. — Ez ellen ugyanaz a védekezési mód áll. Lehet még arzéntartalmú méreggel pl. az Arzollal permetezni. Ez a mérge minden rágó állatot elpusztít, de ezzel a répa levele meg lesz mérgezve s a házi állatokkal föl nem takarmányozható. 100 liter vízre 1 kilogramm frissen oltott égetett meszet és 600—800 gr. Arzollat keverünk össze. Ezzel permetezzünk a rágó kártevők ellen. Arzola kapható Gergely Ferenc utódánál Cluj-Kolozsvár, Fő tér 21.

Vasuti kedvezmény az őszi mezőgazdasági kiállításra. Az E. G. E. által f. évi szeptember hó 2—8 napjain rendezendő mezőgazdasági termény-, gép-, eszköz- és anyagkiállításra szállítandó cikkek vasuti szállításához a C. F. R. jul. 10.-i kelttel 68829 Dg/34580 C/15419 C2/928 szám alatt 50%-os szállítási kedvezményt adott aként, hogy a kiállításon eladatlan áruk 50%-os fuvardíj kedvezményvel lesznek visszashállíthatók, amennyiben a rendezőség igazolja, hogy azok kiállítottak. A feladáskor a fuvarlevelen feltüntetendő, hogy az áru kiállítási célokra küldendő.

A drótféreg pusztítása. Nem mulhat el egy esztendő sem anélkül, hogy a gazdát valamely nagyszabású károsodás ne érje. Az idén is az elég jól kitelelt buzákat a drótféreg pusztította, sokhelyt ugyanarra, hogy ki kellett azokat részben vagy egészen is szántani s helyettük kukoricát termelni. Ez alkalmából kifolyólag nagyon érdekes közhasznú dolog volna megállapítani, hogy a drótféreg pusztítása észlelhető volt-e olyan táblákon is, amelyek mézsnitrogénnel lettek az ősszel vagy a tavasz folyamán trágyázva, vagy sem. Felkérjük ezért azon gazdákat, akik buzavetésük alá mézsnitrogént használtak, sziveskedjenek ezirányú tapasztalataikat lapunk szerkesztőségével közölni.

Felhívjuk az állattartó gazdák figyelmét arra, hogy a világhírű Behringwerke A. G. marburgi német szérumgyár sertéspestis szérumának romániai behozatalát a miniszterium engedélyezte. A Behring-gyár által forgalomba hozott sertéspestis szérum a legújabb tudományos eredményeknek megfelelőleg van tökéletesítve s állandóan kapható a romániai főleraktnál, a Royal Drogériánál Kolozsvárt, amely ismertetőket kívánatra szivesen küld.

PIAC.

Országosvásárok.

Augusztus hó 1-én Egeres, Egerhát, Felsőbajom, Kőrödszentmárton, Lővete, Miklósvár, Nagypalád Oláh-szentgyörgy, Pankota, Szászsztgyörgy, Szentjobb. — 2-án Alparét, Egerszeg, Marospetres, Nyárádmagyarós, Técső, Vajdarécsse. — 3-án Déva, Mezóméhes, Óradna. — 4-én Cséffa, Móríczföld, Turterebes. — 5-én Belényes, Magyaros, Vaskóh. — 6-án Oláhláposbánya, Prázmár, Rézbányaváros, Szamosnagygoroszló, Ujszentanna, Vizakna. — 7-én Bereczk. — 9-én Halmi, Marginen, Simon, Széplak, Töröcsvár. — 10-én Merczifalva, Temesvár. — 11-én Aranyosmedgyes, Ecel, Kisapold, Szilágycseh, Vármező. — 12-én Dés, Marosujvár, Resicabánya. — 13-án Felek (Szebenmegye.) — 14-én Krassóvár, Magyarneemegye, Ujpécs, Világos. — 15-én Alibunár, Berkesfalva, Csákóva, Hátszeg, Honczó, Huszt, Kerelöszentpál, Nagybaród, Óbesenyő, Papolcz. — 16-án Avasujváros, Németszentpéter, Gernyeszeg, Harasztkerek, Küküllővár, Lonka.

Terményárak Kolozsváron. Buza I. 79—80 kg-os 950, buza II. 930, árpa I. 750, árpa II. takarmány 700, zab I. 800, zab II. 780, tengeri keményszemű 780, tengeri lófogu 770, bab zöld 1 kg 15 Lei.

Tej és tejtermék árak Kolozsváron. Tehén tej 1 l. 7 L., bivalytej 1 l. 9 L., tejszín 1 l. 30 L., teavaj 1 kg. 150 L., főző vaj 1 kg. 100 L., tehénturó 1 kg. 16 L., juhturó 1 kg. 48 L., juhsajt köz. 1 kg. 48 L., csemege sajt 1 kg. 80 L.

Gyümölcsárak: Körte nyári 1 kg. 24, cseresznye 1 kg. 24, meggy 1 kg. 28, nyári barack 1 kg. 55, földi eper 1 kg 20, málna 1 kg. 50, ribizli 1 kg. 26, egres 1 kilogrammonként 12 Lei.

Zöldségárak: Murok 2 kötés 3, zeller 1 k. 2, hagyma 1 k. 4, káposzta 1 fej 8, retek 3 k. 2, petrezselyem 1 k. 2, karalábé 1 k. 2, burgonya 1 kg. 5 Lei.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA; szavanként 4 lei vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Ha műtrágyaszoró-gépet óhajt vásárolni, kérjen árajánlatot. SATURNUS Kereskedelmi Vállalat Sepsiszentgyörgy Sft. Gheorghe.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsősztmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TÖKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykereszturon, Szászregenvideki Takarékpénztár és hitel Rt. Szászregenen és Népbank Rt. Bánffyújnyadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabély. — Betéteket elfogad. — Suraktár a vasút mellett. 3805

A leghatásosabb, legbiztosabb, legolcsóbb

a több éves hatásu, 16—18% foszforsavtartalmu, természetes

trágyaanyag

A „TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”

Ára métermázsánként 192—216 Lei. Zsákok beszerzési áron. Szállítja a „Cioclovina” Soc. in Comand. PUI (Județul Hunedoara)

Rendeléseket az űszl. Idényre már most kérünk, mert ősszel, a szükség pillanatában, az összehalmozódó rendeléseknek esetleg nem tudnánk kellő időben eleget tenni.

KONOPI KÁLMÁN dr. ODVOSI GAZDASÁGA

már elfogad kötelezettség nélküli előjegyzéseket eredeti nemesített vöröskalászu odvosi 3. sz. buzájára, továbbá 5 mázsás tételekig 37. sz. keresztetett fehérkalászu buzájára és 80 kilós tételekben uj, 54. és 103. sz. fajtáira, amelyek az idén kerülnek először kipróbálásra.

162

Cim: Odvoș, u. p. Conop, jud. Arad.

Allamilag ellenőrzött, magas titerű

„PATRIA”

Sertéspestis elleni szérum

kapható: 157

Bucureștiben a Pasteur intézetnél,
Spl. Dr. Davila.

Timișoaran Kun „Madonna” gyógytárában,
Str. Alba Iulia No. 4.

Szakképviselőnk: Dr. met. vet. Mihail Veida
București, Strada Albișoara 16.
aki bármily szakügyben felvilágosítással szolgál.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázó-szerkezettel, duplasoros golyóscsapágyakkal, acélramával, benzin-petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva

Malmigépek Ganz-hengerszék, szik-szíták, kombinált koptató-és tisztítógépek, darutisztítók stb. —

malomátalakítások, Dieselmotorok kompresszoros és kompresszor nélküli kivitelben.

Cornic-International

petroleum-aktor 3 vasu ekével-

Hosszu lejáratu fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Géphereskedelmi Rt.
Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest romániai képviselöte.

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997